

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Tertium

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtrum sit in cognitione sensitua? 2

urn:nbn:de:hbz:466:1-38803

ARTIC. II.

Vtrum vitium curiositatis sit circa sensitiuam cognitionem?

803

AD secundum sic proceditur. Videtur, quod vitium curiositatis non sit circa sensitiuam cognitionem. Sicut enim aliqua cognoscuntur per sensum visus, ita etiam aliqua cognoscuntur per sensum tactus & gustus. Sed circa tangibilia & gustabilia non ponitur vitium curiositatis, sed magis vitium luxuriae & gulae. Ergo videtur quod nec circa ea que cognoscuntur per visum, sit vitium curiositatis.

ca. 8. in
med. to. 1

¶ 2 Præterea, Curiositas videtur esse in inspectione ludorum. Vnde August. dicit in 6. Confes. quod quodam pugnae casu cum clamor ingens totius populi vehementer Alipium pulsasset, curiositate vitium aperuit oculos. Sed inspectio ludorum non videtur esse vitiosa: quia huiusmodi inspectio delectabilis redditur propter representationem, in qua homo naturaliter delectatur, vt Philosophus dicit in sua poetria. Non ergo circa sensibilem cognitionem est vitium curiositatis.

c. 2. to. 6.

in 1. ca.
nens 10.
c. 1.
c. 38. cir.
ca med.
praecipue
to. 1.

¶ 3 Præterea, Ad curiositatem pertinere videtur actus proximorum perquirere, vt dicit Beda. Sed perquirere facta aliorum non videtur esse vitiosa: quia sicut dicitur Eccles. decimo septimo, Vnicuique mandauit Deus de proximo suo. Ergo vitium curiositatis non est in huiusmodi particularibus sensibilibus cognoscendis.

† sup. il.
lud 1. 10.
Omne qd
est in mū
do aut est
concupi-
scentiar
nis, &c.

SED contra est, quod August. dicit in lib. 9. de vera relig. quod concupiscentia oculorum redit homines curiosos. Vt autem dicit Beda, Concupiscentia oculorum est non solum in discendis magicis artibus, sed etiam in contemplandis spectaculis, & in discendis & carpendis vitijs proximorum: quæ sunt quædam particularia sensibilia. Cum ergo concupiscentia oculorum sit quoddam vitium, sicut etiam super-

Superbia vitæ, & concupiscentia carnis, contra quæ dividitur 1. Ioan. 2. videtur, quòd vitium curiositas circa sensibilia cognitionem.

RESPONDEO dicendum, quòd cognitio sensitiva ordinatur ad duo. Vno enim modo, tam in hominibus quam in alijs animalibus ordinatur ad corporis sustentationem: quia per huiusmodi cognitionem homines & alia animalia vitant nociua, & conquirunt ea quæ sunt necessaria ad corporis sustentationem. Alio modo, specialiter in homine ordinatur ad cognitionem intellectuam, vel speculatiuam, vel practicam. Apponere ergo studium circa sensibilia cognoscenda, dupliciter potest esse vitiosum. Vno modo, in quantum cognitio sensitiva non ordinatur in aliquid vtile, sed potius auertit hominem ab aliqua vtili consideratione. Vnde August. dicit in decimo Confess. * Canem currentem post leporem iam non specto, cum in circo sit. At verò in agro si casu transeam, auertit me fortassis ab aliqua magna cogitatione, atque ad se conuertit illa venatio. Et nisi iam mihi demonstrata infirmitate mea, cito admoneas, vanus hebesco. Alio modo, in quantum cognitio sensitiva ordinatur ad aliquod noxium: sicut inspectio mulieris ordinatur ad concupiscendum, & diligens inquisitio eorum quæ ab alijs fiunt, ordinatur ad detrahendum. Si quis autem cognitoni sensibilia intendit ordinatè, propter necessitatem sustentandæ naturæ, vel propter studium intelligendæ veritatis, est virtuosa studiositas circa sensibilem cognitionem.

Ad primum ergo dicendum, quòd luxuria & gula sunt circa delectationes, quæ sunt in vsu rerum tangibilium. Sed circa delectationem cognitionis omnium sensuum est curiositas, & vocatur concupiscentia oculorum: quia oculi sunt ad cognoscendum insensibilibus principales. Vnde omnia sensibilia videri dicuntur, vt August. dicit in decimo libro Confess. * Et sicut Augustinus ibidem subdit †, ex hoc euidentius discerneritur quid voluptatis, quid curiositatis agatur.

Sec. Sec. Vol. iij.

E c tur

c. 35. pau
lo ante fi
nem, to. 1

* c. 35. §. 1
† lib. 10.
c. 35. an
te med.
to. 1.

tur per sensus, quod voluptas pulchra, suavis, canora, sapida, lenia, sectatur. Curiositas autem etiam his contraria tentandi causa non ad subeundam molestiam, sed experiendi noscendique libidinem.

Ad secundum dicendum, quod inspectio spectaculorum vitiosa redditur, in quantum per hoc homo fit pronus ad vitia vel lasciuia vel crudelitatis, per ea, quæ ibi representantur. Vnde Chrysostomus dicit, quod adulteros & inuerecundos constituunt tales inspectiones.

hom. 6.
in Matt.
nō remō-
tē a fine,
10. 2.

Ad tertium dicendum, quod prospicere facta aliorum, vel inquirere bono animo, vel ad utilitatem propriam, ut scilicet homo ex bonis operibus proximi prouocetur ad melius, vel etiam ad utilitatem illius, ut scilicet corrigatur si quid ab eo agitur vitiose, secundum regulam charitatis, & debitum officij, est laudabile: secundum illud ad Hebr. decimo, Considerate vos inuicem in prouocationem charitatis & bonorum operum. Sed quod aliquis intendat ad consideranda vitia proximorum, ad despiciendum, vel detrahendum, vel saltem inutiliter inquietandum, est vitiosum. Vnde dicitur Prouerbiorum vigesimo quarto, Ne insidieris & quæras impietatem in domo iustij, neque vastes requiem eius.

QVÆST. CLXVIII.

De modestia, prout consistit in exterioribus corporis motibus, in quatuor articulos diuisa.

Postea considerandum est de modestia, secundum quod consistit in exterioribus motibus corporis.

- ¶ Et circa hoc quærentur quatuor.
- ¶ Primo, utrum in exterioribus motibus corporis, qui serio aguntur, possit esse virtus & vitium?
- ¶ Secundo, utrum possit esse aliqua virtus circa actiones ludi?
- ¶ Tertio, de peccato quod fit in excessu ludi.
- ¶ Quarto, de peccato ex defectu ludi.